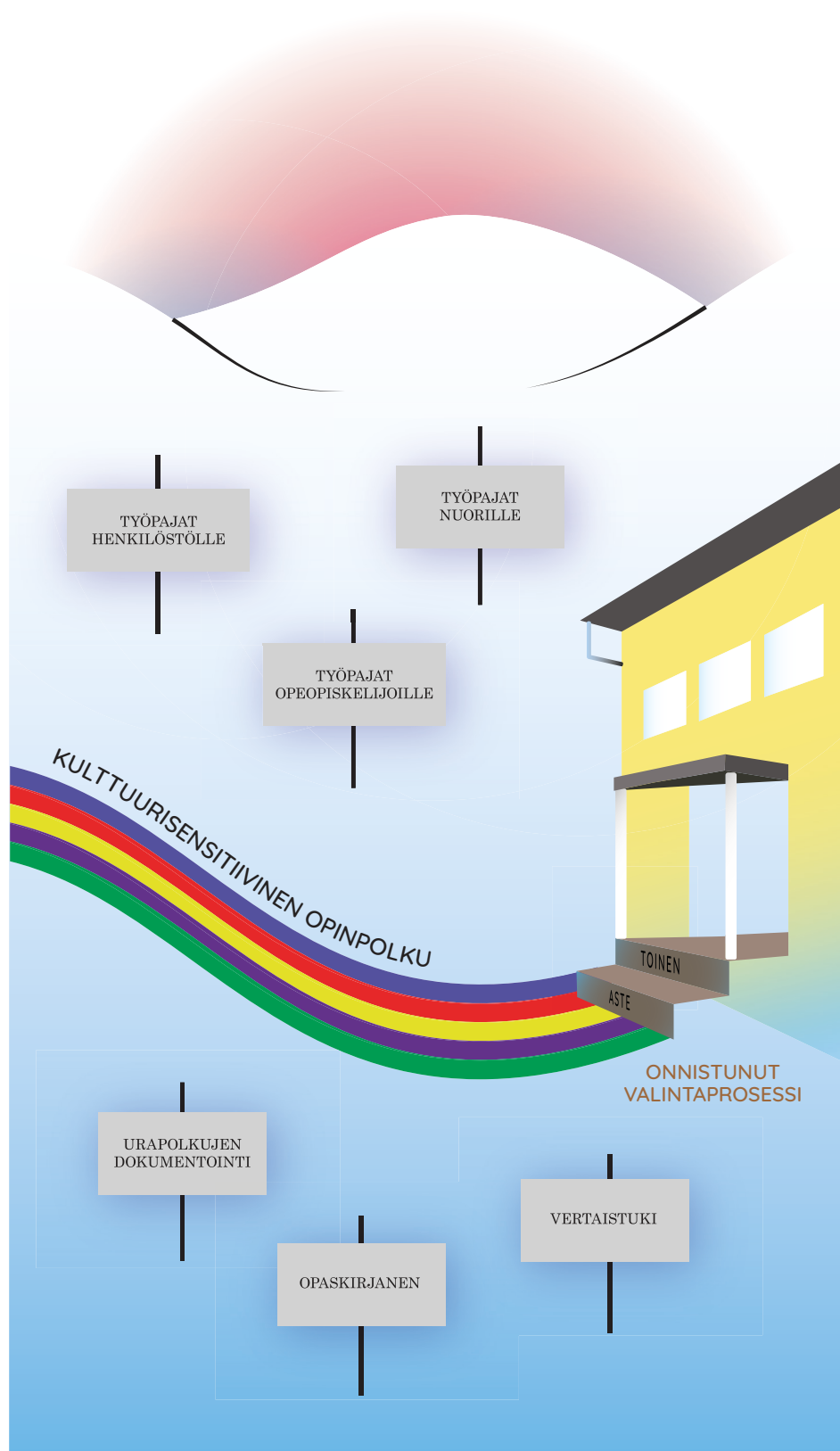

Minna Körkkö, Merja Paksuniemi & Pigga Keskitalo

Kulttuursensitiivläžvuõtt škoooukõntekša - tue'jjummuš - ehdõtõõzz raajjmõ'sše

ISBN 978-952-337-198-9

Lappi Universite'tt,
Šoddeemičđ tiđđkå'dđ
Ruå'vnjargg 2020
Infograafi: Terese Bast

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Alggân

Tän liistže lij norrum *Kulttuurintensiivlaž mättpää'lljes Lappist* (KOP) – ha'ŋkkõõzz äi'gğen plaanum vue'kkid da tõi vuâđain rajjum vuä'ppõõzz. Ha'ŋkkõs čõõđte Lappi universite'tt šõdde'e'mteâđai tiõđkää'ddest (2018-2019) da tõi'st tuâimmje Partow Izadi, Pigga Keskitalo, Minna Körkkö da Merja Paksuniemi. Ha'ŋkkõs kõskkõõđi pââibužškooulâksai jânnmasi'rddi- da sää'mmškooul'nii'kki škoulserddmõõžži soojlõsvuõ'tte.

Spä'ssbõõššâp ha'ŋkkõõzz teäggteejen tuâimmjam Euroop Sosiaal- teä'gğtõõzz, Tâ'vv- Vuâđdmääd ELY- kõõskõõzz da Lappi universite'tt de ha'ŋkkõ'sse vuässõõttâm oummid da õhtsažtuâjjnii'kkid.

Ruä'vnjaargâst 7.11.2019

Minna Körkkö, Merja Paksuniemi da Pigga Keskitalo

Kulttuursensitiivlažvuõtt škoolid

Merja Paksuniemi

Učtee'lškooultõs – Teåd da täaidai raajmõš

- Učtee'lškooultõõzzâst uvddum teoreetlaž teätt, käätt rávvad kulttuurla teådlažvuõd. Tuâjid õhtttáttmõš ä'sškii'rjid, mä'htt vuáddmátt'tõõzz mátt'templaan vuádd de tuâjaid õhttuum laajjšeáttummša päärnai vuõiggádvuõdin da õõlgtõõzzin de ooumažvuõiggádvuõdin. Inklusiivlaž mátt'tõs lij álddsen õhttvuõđást kõjjlaid tee'mid, kook ta'rjjee vuei'tlvažvuõdid veeidâ'stted u'čtee'l fi'ttjõõzz da teådlažvuõd "ko'lljõ'sse".
- Kulttuursensitiivlažvuõ'tte sii'ská'ttmõš jee'res mátttaunsi didaktiikk da pedagoogõ'sse.
- Ta'rjjeed u'čtee'len mátt'tõõttjid vuei'tlvažvuõtt harjttõõllád kulttuursensitiivlažvuõd ohjõttummátt'temharjttõõzzin.

Mátt'temtuâjj – Teåd da täaidai õhttummuš

- Vuâmmšed da arvsted jee'res kulttuurtuâggaid.
- Pedagooglaž siiskâž da me'tod, kook vuei'tlvâ'steinklusiivlažvuõd.
- Klaas- lõõnj riâššmõõžž, kook vuâmmše oummi da ä'rtlijee'resnallšemvuõd.
- Õhttsažtuâjj škoolnii'kķi peâmmjivui'm škoulee'jji poodd, štõ juõ'kķka škoulnie'kķ taarb da jállmõõžž sâ'ddevuâmmšum.

Škooul – Kulttuursensitiivlažvuõd lââ'zstummuš veiddsab kontekste

- Tue'jjeed tuâimid täâ'ss- ärvsažvuõdteáuddjumša.
- Sme'llká'tted seännamtoobdâlpirrsa.
- U'vdde.taarbšeei staan škoulnie'kķ änn'jõ'žže škouljeä'llmõ'sše de pue'ttiäâ'ji škoulpâlkksa jee'resnallšem mentorâ'stemvie'kķin.

Kulttuursensitiivlažvuõtt sää'mmätt'tõ'sse

Pigga Keskitalo

Kulttuursensitiivlaž sää'mmmätt'tummuš:

- Vä'ldded aiccân määngnallšemškooulnei'kkid.
- Škooulnee'kk vuäžža vueilvažvuõđ vaikkted mättjum kiõlles da kulttuures vuâddeen.
- Vuu'di pääiklažkulttuur vuâmmšâ'ttedmätt'tõõzzâst.
- Puk Lää'ddjânnam sää'mvuu'd škoulnee'kk vuäžža vueilvažvuõđ kiddyõttâd dommvuu'dees škoul pedagoglai riâšsmõõžžipäi'k.
- U'vded vuõkksõs vuä'ppõõzzid da siâsmõõžžid tõi'st, mä'htt škoul vuai't seilted da raaveed sää'mkiõl da kulttuur de seamma äai'j stanaad määngnallšem škoulnei'kki identitee'ttid.
- Lij ceâlai škoultuâjj.

Mentorâ'sttem miârkkteeisažvuõtt škooulerddmõõžžin

Minna Körkkö

Mentorâ'sttem miârkktoš škooulerddmõõžžin:

- Lââ'zzted vuârrvaikktõõzz jee'res jällmõõžžin pue'tti mätt'tõõdjikõõskast.
- Ouddlâ'stted tää'ssverddsazažvuõđ da kulttuuri kõskksai fi'ttjõõzziooudâsviikkmoš.
- Vuei'tlvâ'stted vuei'nnlõõttâm da kuullmõššânpuättmõš.
- Uu'ceed se'rdded vuei'tlven õhtteeijie'ddid.
- Tuämmad se'rdded õhtteei põõlid da raajjâd staanamvuõđkaamid
- Čõõntâ'tted jee'res vue'sspeäl prosessa, kâätt staan jiõčohjeemvuõđ da ooumžen šõddmest.

KULTTUURISENSITIIVINEN OPINPOLKU -TOIMENPIDE-EHDOTUKSIA TOTEUTUKSEEN

KULTTUURISENSITIIVISYYTTÄ KOULUUN

▶ **OPETTAJANKOULUTUS - TIEDON
JA TAITOJEN RAKENTAMINEN**

▶ **OPETUSTYÖ - TIEDON JA
TAITOJEN YHDISTÄMINEN**

▶ **KOULU - KULTTUURISENSITIIVISYYDEN
LISÄÄMINEN LAAJEMPAAN
KONTEKSTIIN**

KULTTUURISENSITIIVISYYTTÄ SAAMELAISOPETUKSEEN

▶ **KULTTUURISENSITIIVINEN
SAAMELAISOPETUS**

MENTOROINNIN MERKITYKSELLISYYS KOULUSIIRTYMISSÄ

▶ **MENTOROINNIN MERKITYS
KOULUSIIRTYMISSÄ**